

VEHATIONS: мантра для Києва

2023-12-18

Протягом 35 годин без зупинки 30 піаністів виконували «Vexations» (Турботи) Еріка Саті на двох роялях, у двох містах, двох країнах і двох світах - реальному та віртуальному. Унікальний концерт одної мелодії проходив з 30 вересня до 1 жовтня 2023 року у краківському кіноцентрі «Київ» та київському культурному кластері «Краків» з нагоди 30-річчя побратимства Кракова і Києва.

Твір французького композитора прозвучав одночасно у Кракові та Києві 840 разів з нагоди 30-річчя співпраці Кракова і Києва як міст-побратимів. Завдяки інтернет-сполученню, яке забезпечило експериментальне телебачення UKRAiNATV та #StreamArtStudio у культурному кластері «Краків» в Києві з'явився віртуальний рояль. Простір і час не створюють для музики кордону.

Захід, на який запрошували разом президент міста Кракова Яцек Майхровський та мер Києва Віталій Кличко почався в краківському кіноцентрі «Київ» в суботу, 30 вересня, о 6.00 год. місцевого часу (о 7.00 за Києвом) і продовжувався до неділі, 1 жовтня, до 17.00 (18.00) год. О 8.00 год. в неділю Саті замовчав на 1 хвилину щоб віддати честь українським воїнам загиблим підчас оборони своєї батьківщини.

Організаторами заходу були: фестиваль відкритої музики «Музика в Старих Баліцах», кінотеатр Kijów, «Apollo Film», Місто Краків, Місто Київ, Культурний Кластер «Краків», UKRAiNATV, #StreamArtStudio. Стратегічний партнер: YAMAHA Music Europe GmbH.

- Краків і Київ вже три десятиліття співпрацюють як міста-побратимами. Зазвичай ми відзначали такі ювілеї знайомлячи краків'ян із різними аспектами культури міста-партнера. Однак сьогодні ситуація має винятковий характер, в Україні війна. А святкування ювілеїв погодити із драмою війни неможливо. Це час, коли обміни делегаціями та культурні проекти замінюються гуманітарною допомогою, підтримкою біженців. Потрібні також символи, жести солідарності, саме такі як подія «Мантра для Києва» - запрошував президент Кракова Яцек Майхровський.

Вперше в історії в такому масштабі та наживо, завдяки сучасним технологіям, музиканти двох країн - Польщі та України - об'єдналися щоб віддати шану українським героям. «Vexations» - твір французького композитора Еріка Саті, написаний 130 років тому. Вперше «Турботи» побачили світ лише у 1949 році, коли їх опублікував американський композитор, ікона авангарду ХХ століття Джон Кейдж (саме за його ініціативи у 1963 році «Vexations» були вперше відіграні). Востаньє «Vexations» заграли «правильно» у 2012 році, що тривало 18 годин. Краківське виконання твору французького композитора, яке тривало рівно 35 годин було відтоді найдовшим в історії!

Що значить заграти «Vexations» «правильно»? У партитурі композиції, час відтворення якої приблизно 2 хвилини, Саті написав:

Щоб зіграти цей мотив 840 разів поспіль, варто було б підготуватися заздалегідь, у глибокій тиші, шляхом серйозної нерухомості.

Ні значення назви «Vexations», ні загадкового напису невідомі. Ймовірно, композитор ніколи не збирався публікувати цей твір. Тим не менш, практика виконання, започаткована Кейджем, передбачає, що твір повторюється саме 840 разів.

- Саті залишає потенційному виконавцю низку можливостей для інтерпретації – створює семантично місткий твір. Значення його композиції може змінюватися залежно від контексту, в якому вона виконується, перформативної дії, кількості виконавців, а навіть кількості повторень – пояснює Матеуш Зубік – ініціатор проекту, директор і куратор Фестивалю «Музика в Старих Баліцах».

У краківському кінотеатрі «Київ» під проєкційним екраном був розміщений рояль Yamaha, на якому 30 піаністів почергово виконували твір Саті по 28 разів. Вцілому презентація тривала 35 годин. Виконавцями були як професійні піаністи, учні музичних шкіл та студенти музичної академії, так і любителі фортепіано, які є представниками інших професій. Підчас виступу на екрані краківського кінотеатру «Київ» глядачі могли побачити «живий» Київ. Одночасно у приміщенні культурного кластеру «Краків» у Києві, завдяки трансляції з Польщі яку реалізувало телебачення UKRAiNATV & #StreamArtStudio, глядачі бачили на екрані як реальний, так і віртуальний рояль.

- Це протест проти війни, який виражений мовою мистецтва і метафорично показує страждання і турботи української нації. Це художнє відображення трагедії війни як у національному, державному, так і в особистому, індивідуальному контексті. Найважливішим тут є сам факт «становлення» музичного твору в часі, який перевищує інтелектуальні та чуттєві можливості потенційного слухача (глядача), а навіть виконавця. Цей факт має символізувати неминучість, непередбачуваність і фатальну незалежність процесу, який - незважаючи на його відокремлений характер - має безпосередній і реальний вплив на повсякденне життя громадян України - каже Матеуш Зубік.

«Vexations» — це музичне *perperuum mobile*, яке можна розглядати як постійну, повторну появу тієї самої проблеми. Завдяки участі численних виконавців, перформанс «Vexations» символізує також відродження (незважаючи на всі труднощі) спільноти, яка разом переживає драму війни та намагається подолати її наслідки.

- Важливий громадський аспект цієї події, яка показує польсько-українську солідарність. На нашу думку, виконання «Vexations» 30 піаністами відкриває простір для спільного відчуття мистецтва. Ми віримо, що саме «колективне відчуття» є найкрасивішим і найглибшим виявом нашої солідарності з українським народом, який бореться за свободу. Це художній символ співпереживання – каже Барбара Липік-Собанець, професор Музичної Академії в Кракові, художній керівник Фестивалю відкритої музики «Музика в Старих Баліцах».

- Перед початком війни ми як кінотеатр «Київ» отримали з Києва запрошення до участі у відкритті Культурного центру «Краків». На жаль, з уваги на трагічні події, що відбулися потім, це не було можливе. На знак солідарності ми вивісили тоді прапор України на

**Magiczny
Kraków**

фасаді нашого кінотеатру. Тепер, завдяки сучасним технологіям, ми можемо долучитися до спільного мистецького заходу та підтримати український народ, який мужньо захищає цілу Європу. Це для нас дуже важливий і символічний момент. Адже колись назва нашого кінотеатру «Київ» відображала вимушену польсько-радянську дружбу. Історія, однак, обернулася проти російських окупантів. І сьогодні Київ став міжнародним символом боротьби за свободу та перемоги над тоталітаризмом - Мілош Городиський, керівник правління «Apollo Film», художник Інституту Прогресивного Мистецтва Академії Мистецтва в Кракові.